
STYRESAK 12/24

ORIENTERINGER FRA DRIFTEN

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

28. februar 2024

Saksbehandler

Avdelingsledere/-ansvarlige, Gro Eikeland

Saksfremlegg

Under følger orienteringer fra driften i form av punkter samlet under overskriftene fra siste museumsmelding samt våre egne punkter «forretning» og «organisasjonsutvikling»:

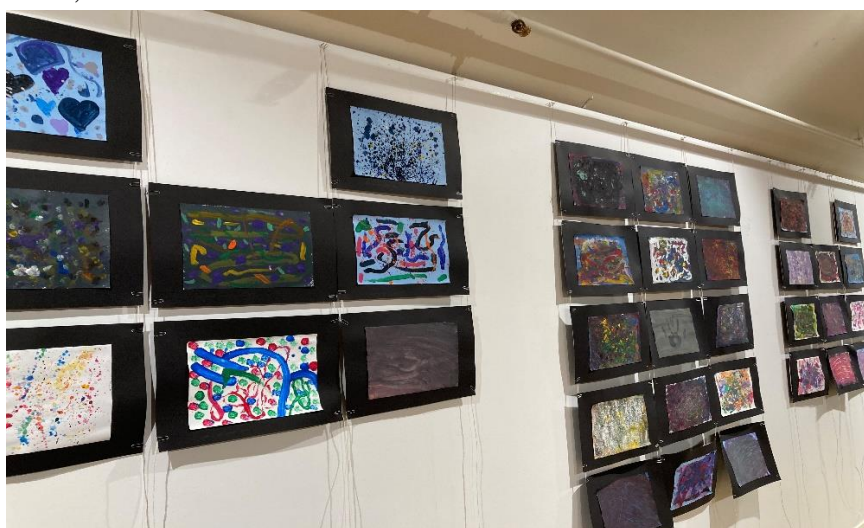
Solid kunnskapsproduksjon

- Mandal museum har gjort et stort arbeid med kartlegging av industribedrifter i regionen gjennom tidene. I desember ble tekster om over 100 bedrifter lagt på museets nettsider og på berøringsskjerm på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Dokumentasjonsprosjektet knyttet til kjøring av kanon 2 på Møvik er avsluttet. Filmen vil bli brukt som dokumentasjon samt fremvises i servicebygget på Kanonmuseet.
Det er produsert tre ulike filmer av selskapet Xicado; en kort teaser, som nylig er sluppet på nettet, samt to filmer på ca. 20 og 17 minutter, der den første dokumenterer kjøringen av kanonen og den andre har et større innslag av generell historie. To av filmene kan sees her: <https://www.vestagdermuseet.no/se-hvordan-kanonen-pa-movik-fort-kjores/>
- Dekorasjonsmalingskurs (gamle håndverksteknikker som marmorering, ådring, sjablonmaling osv.) ble gjennomført fra 2.-4. februar på Odderøya museumshavn.

- På Kristiansand museum arbeider en med istandsetting av årestua fra Kveste. Det er funnet en del dokumentasjon på at det var et bygg i tilknytning til årestua, og en velger derfor å forlenge tak og muligens sette på en sval slik spor i byggverket viser at bygningen har hatt tidligere. Dette vil også bidra til å beskytte bygningen bedre.
- Det har vært gjennomført et prosjektsamarbeid mellom Kristiansand museum, UiA, Agder fylkeskommune og Tangen videregående skole om en undersøkelse og kartlegging av kompetanse og fremtidig kompetansebehov om antikvarisk bygningsvern i både marked og skole. Data for undersøkelsene er under bearbeidelse.
- Hestmandens konservator har arbeidet videre med forskning på hjemmeseilerne.
- Hestmandens konservator har spilt inn og publisert en episode om hjemmeseilerne på Arkivet freds- og menneskerettighetssenters podkast.

Relevant formidling

- På Flekkefjord museum hadde vi over 500 besøk i januar, og solgt e115 billetter til Jan Jørg Tomstads foredrag. Utsolgt tidlig, alle var veldig fornøyde med god dekning i Avisen Agder.
- På Flekkefjord museum er vi snart ferdig med gjennomføring av DKS «Barnas Tatjana». Dette i samarbeid med Galleri Gulbrandsen/Kultur-enhet i Flekkefjord – og lager en utstilling av elevenes Tatjana-inspirert kunst. Klassene er invitert tilbake til museet i uke 9 for å oppleve egne kunstverk i en utstilling i den øverste salen, se bilde under:

- Håndverksted Flekkefjord museum:
Vi har holdt åpen 2 lørdager, og noen over 20 deltakere per uke. Vi fortsetter med det på lørdagene frem til mai.
- Håndverksted II – (Sunde Skole pilot prosjekt) – ved Flekkefjord museum:
Flekkefjord kommune har finansiert et pilotprosjekt med håndverksted i uke 9, etter påske og så til høsten. Kun Sunde Skole i 2024. Det blir fulgekasser etter Vinterferie, Poteter etter Påske og eplesafting i høsten. Det blir 1600 skolebarn som deltar i dette i løpet av året.
- Håndverksted III – Vinterferie ved Flekkefjord museum:
SFO på Sunde skole, Søyland Skole, Gyland Skole og Sira skole vil ha et håndverksteds aktivitet i vinterferien.
Sommerutstilling «Friluftsliv»
- Lista museums tradisjonelle julemarked ble holdt første søndag i advent, og var en publikumssuksess - som vanlig! - med nesten 1000 besøkende.
- Lista museum er i innspurten på Amerikautstillingen, ferdigstilling er estimert til medio mars og offisiell åpning til medio juni.
- Tingvatn fornminnepark har holdt 2 foredrags dager for «Middag og historie» i samarbeid med Frivillighetsentral i Hægebostad, temaene var «Snartemo i jernbanetiden» og «Ting i historisk perspektiv».
- Tingvatn fornminnepark har holdt presentasjon til Lister Næringsnettverk om prosjekt «Fremtid for fortid, folkevandringstid i Lister region»
- Tingvatn fornminnepark bidrar med foredrag til Kristiansand Husflidslag om nålebinding.
- Sjølingstad Uldvarefabrik forbereder sommerens utstilling som blir å dreie seg om møbelstoffer. Vi samarbeider med en lokal møbelbutikk, Lille Danske, som konsentrerer seg om danske designmøbler. Vi vil vise prosessen bak produksjonen.
- SU forbereder åpne vinterferieuker med aktiviteter, samt påskeferie. Det jobbes også med tilsetting av sommeransatte og turnuslister.
- Sjølingstad Uldvarefabrik holder åpen fabrikk 14. april. Denne dagen vil de aller fleste maskinene være i gang, samt diverse aktiviteter for hele familien. Norsk Husflidslag vil blant annet delta.
- Sjølingstad Uldvarefabrik sin formidlingsleder deltar med prosjektet «KI, kunstig intelligens». Dette blir testet ut med skoleklasser i disse dager. Hun reiser på skoleturne i to uker med temaet «det snakker vi ikke om».

- I desember og januar har Mandal museum hatt flere bestilte gruppeomvisninger på Ballastbrygga.
- I desember hadde Mandal museum foredrag om historiske juletrær i Andorsengården, samt juletre pynta etter historisk beskrivelse. Arrangementet var godt besøkt.
- Mandal museum hadde åpne utstillinger og juleverksted i Andorsengården en lørdag i desember. Nesten 200 personer besøkte arrangementet.
- Konservator ved Mandal museum deltok med foredrag under arrangementet «Fortellinger om jul» i Rådhuskvartalet i Kristiansand i desember.
- Lørdag 6. januar var det premiere på kinofilmen «Anna», om motorbåten som er utstilt på Ballastbrygga, Mandal museum. Vi hadde åpent museum etter premieren med over 100 besøkende. Mange fant også veien da vi åpna etter visning av «Anna» som «Seniorkino» på Buen kino 16. januar.
- Konservator ved Mandal museum har hatt foredrag om forfatter, foredrags- og kursholder Paula Messel i Skjernøy Helselag og Lindesnes historielag.
- Konservator ved Mandal museum har hatt foredraget «Mandal, kvinnebyen» på et «Damenes aften»-arrangement i Mandal, med over 100 tilhørere.
- Konservator ved Mandal museum har besøkt møte i Agder Høyres seniorgruppe og fortalt om tilbudene ved Mandal museums besøksmål.
- Mandal museum har hatt flere bestilte grupper på Ballastbrygga industrihistoriske senter i januar og februar, deriblant ei gruppe fra Lindesnes blindforbund. Der var målet å vise ordinær formidling for å få innspill til hvordan universell utforming kan bedres i den nye utstillinga.
- Mandal museums formidlingsleder har hatt besøk av skoleklasser fra ungdomsskole for utprøving av et nytt KI-opplegg på museet.
- Mandal museum har vinterferieåpent med omvisninger, skattejakt og andre aktiviteter på Ballastbrygga industrihistoriske senter onsdag 21. og lørdag 24. februar kl. 11-15.
- Kanonmuseet hadde åpent hele vinterferien.
- Kristiansand museum hadde åpent hele vinterferien, og to av disse dagene var bakstehuset åpent med mulighet til å kjøpe nystekte kanelboller med mer.
- På Gimle gård ble det gjennomført skattejakt for barn i vinterferieuka.
- På Odderøya museumshavn blir det gjennomført tangtrykkverksted i vinterferien samt flere aktiviteter for barn.
- Odderøya museumshavn gjennomfører et arrangement i påska, der vi ser nærmere på hva slags liv vi finner i fjæra og sjøen sammen med Øivind Berg.

- Det er mange cruiseanløp til Kristiansand havn, og både Kanonmuseet og Kristiansand museum har en del cruisegjester på besøk. Å ta imot cruisegjester krever en del ekstra brøyting og tilrettelegging av anleggene denne vinteren.
- Førjulshygge på Kristiansand museum ble gjennomført første søndag i advent og hadde mellom 1300 og 1400 besøkende i nydelig førjulsvær.
- Det arbeides med å utvikle et spikkekurs for barn/familier som skal gjennomføres til høsten ved Kristiansand museum. Det er mottatt ekstern støtte til å finansiere deler av kurset.
- Det arbeides med en kursrekke for håndverkere som vi har kalt «Fra skog til vegg» som skal gjennomføres gjennom 2024 ved Kristiansand museum. Her har vi mottatt støtte fra både Agder fylkeskommune og Fortidsminneforeningen.
- Kristiansand museum er på DKS-turneer med tilbudene «Dette snakker vi ikke om» og «Fortellerkoffert på eventyr» våren 2024.
- Kristiansand kanonmuseum gjennomfører DKS-tilbudet «Krigsfangene» i mars måned
- De faglige foredragene i serien «Historier fra et museum» gjennomføres ved Odderøya museumshavn siste torsdag hver måned.
- Kristiansand kanonmuseum har åpent på søndager i påskehøytida og 2. påskedag
- På Kristiansand museum er det åpent både i palme- og påskehelg.
- På Gimle gård vil det være åpent mandag til onsdag i påskeuka. Det vil blant annet bli omvisninger for barn.
- Hestmanden var deltagende ved foredraget «Fortellinger om jul – 6 historier på 60 minutter» på Rådhuskvartalet 14. desember, med foredraget «Krigsseilernes jul».
- Hestmanden samarbeider med Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter angående landutstilling.
- Hestmanden har i perioden ligget i vinteropplag, men har likevel tatt imot grupper for omvisning. 120 voksne og 2 skoleklasser, totalt 30 elever, har vært om bord. Planlegger for arrangementer på seilas, og DKS til høsten.
- Vest-Agder-museets historiske juletreutstilling i desember satte publikumsrekord med 3590 besøkende i Rådhuskvartalet i Kristiansand.
- Oslo Museums vandretstilling, «Forelsket og foraktet. Norske kvinner – tyske soldater», som Vest-Agder-museet har kjøpt visningsfilene til, er nå produsert av fagseksjonen til pedagogisk bruk i museet. Flekkefjord er første avdeling ut.
- Formidlingsopplegget «Det snakker vi ikke om!» er på skoleturné i DKS i første kvartal av 2024. Formidler ved Kristiansand museum og formidlingsleder i Vest-Agder-museet har besøkt ungdomsskoler i hhv. Grimstad og Lillesand. Formidler

i Mandal dekker Lindesnes i mars.

- Vandreutstillingen «Det snakker vi ikke om!» monteres av Vest-Agder-museets museumstekniker på Maihaugen 7. og 8. mars. Den skal stå på Lillehammer til september.

Helhetlig samlingsutvikling

- Sjølingstad Uldvarefabrik jobber kontinuerlig med kunnskapsoverføring av håndbåren kompetanse. Vi er påpasselige med at flere deltar på operasjoner som gjøres i produksjonen.
- Mandal museum fikk registrert omkring 60 gjenstander i desember.
- Mandal museum skal ha ei økt satsing på samlingsforvaltning denne vinteren, og får hjelp fra en av museets registratorer en gang i uka fra februar.
- Hestmanden har registrert samtlige gjenstander på Vestre Lasarett og flyttet dem til magasin.
- Hestmanden har fått låne uniformer og utstyr brukt av Shetlandsgjengen til utstilling om bord.
- Hestmanden har startet prosessen med å flytte og gjennomgå arkivmateriale fra Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernsenter til museets egne lokaler.
- Hestmanden har katalogisert privatarkiv mottatt fra eksilmiljø i Storbritannia.
- Varmekammer leid fra Norsk teknisk museum. Leietiden har vært godt utnyttet, og det har vært effektivt å varmebehandle gjenstander. Museet har i løpet denne tiden behandlet bortimot alle gjenstandene som har blitt flyttet til det nye magasinet. Det gjenstår nå kun en runde i frys før alt er behandlet.
- Intensivering av arbeidet med å flytte gjenstander ut av MSG, noe forarbeid må gjøres på nytt magasin for å gjøre plass til gjenstander fra Lista.
- Inntak av gjenstander fra Paulsens hotell i Lyngdal.
- Deler fra dør til karretvogn som gikk Lillesand–Flaksvandbanendeponert hos Birkeland bygemuseum.
- Samtidsdokumentasjon: De fire folkeaksjonsgruppene fra Søgne og Songdalen (Ja / nei til reversering) ble kontaktet våren 2023 for å avtale at museet kunne ta inn gjenstander når aksjonen var ferdig. Nå har innsamling av gjenstander fra aksjonsgruppene startet.
- Gjenstandskonservator har bistått flere av avdelingene:
Befaring av Det Hemmelige Rom i Kristiansand mtp. fredning Fylkeskommunen og bevaring av rommet fremover.
Flekkefjord: Uthenging av klimamålere i Christopher Beer huset mtp. klimatiltak i

2025. Bistår avdelingsleder i prosjekt restaurering av Beer-husets gamle jernovner.

Gimle: Punktmålinger av kjeller i desember. Uthenging av klimamålere i hele bygget mtp. oversikt klima og tiltak fuktproblematikk i kjelleren.

Kanonmuseet: Oppfølging av uthengte klimamålere sammen med arenaleder.

Tingvatn: Utstillingsarbeid: Møter og korrespondanse med monterleverandører, innhenting av tilbud på montre. Innkjøp av silika til montre, og ovn til tørking av silika.

Trygg ivaretagelse

- Lista museums bygningsvernsprosjekt Waages hus går framover. Bjørndal Vedlikehold, som står for ytre istandsetting, er ferdig med utendørs rehabilitering.
- Sjølingstad Uldvarefabrik jobber videre med verdiskapningsprosjektet som omhandler bærekraft, ny teknologi og sirkulærøkonomi. Vi ser på alternativer som ombygging av lysarmatur, utfasing av oljefyrt kjele i bytte mot elektrokjele og eventuelt solcelleenergi. Sistnevnte er tenkt satt opp på spinneribyggets tak. Vi har løpende dialog med fylket om disse sakene, og tilskuddsmøtet nærmer seg også. Informasjon om tilsagn fra post 72 vil foreligge i slutten av mars.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har anskaffet nytt renseanlegg da det gamle var utdatert.
- Mandal museum har utbedra vannledning til publikumstolett i Andorsengården slik at det kan holdes åpent om vinteren.
- På Vigeland hus har Mandal museum skifta kjøkken i sørvisbygget. Installasjon av oppvaskmaskin og kjøkkenvask har bedra de hygieniske forholdene, samt gjort det mulig å unngå engangskopper m.m.
- I sørvisbygget på Vigeland hus, Mandal museum, er en vannlekkasje rundt vindu ut mot gata reparert.
- Mandal museums besøksmål Vigeland hus har store utfordringer når snøen smelter. Museumsansatte må derfor måke/hakke is for å lage renne for smeltevann ut til sluk i gata (som også vi i praksis har ansvar for å holde åpen). Dette må gjøres etter behov, og flere helger har blitt brukt til dette.
- På Kanonmuseet og Kristiansand museum har vinterens snø, regn og vind krevd mye av personalressursene for å sikre området, bygningsmasse og anlegg. Ansatte har brukt mye tid på både brøyting og rydding av trær som har blitt blåst ned i uvær.
- På Gimle gård er arbeidet med å bytte ut vinduer i forpakterbolig samt legge nytt tak på garasjen påbegynt.

- Det arbeides med å få åpnet den gjenmurte inngangen i bunkeren ved Kanon 4 ved Kanonmuseet. Det arbeides også med utbedringer på adkomststien og utbedring av jernbanetraseen for ammunisjonsjernbanen. Arbeidet blir finansiert av stiftelsen, Forsvarsbygg og VAM og skal være ferdigstilt før sesongen begynner.
- På Kanonmuseet er en i gang med et vedlikeholdsarbeid på det store strømaggregatet i Kanonbunker 2.
- På Kristiansand museum arbeides det med å endre lagerstruktur på materiell, kostymer, matvarelager o.l, for å kunne være mer kostnadseffektive og utnytte varer og materiell bedre.
- Hestmanden har de siste månedene jobbet med overhaling av dampdrevet dekkmaskiner ved hjelp av frivillig arbeid og midler fra Riksantikvaren.
- Hestmanden har utført rengjøring av hoved- og hjelpedampkjele.
- Hestmanden holder på med hovedsertifisering av hoveddampkjele (hvert fjerde år).
- Hestmanden har ferdigstilt landstrømsanlegg på Bredalsholmen og har nå tatt dette i bruk. Tiltaket utgjør en betydelig forbedring sikkerhetsmessig.
- Hestmanden har ferdigstilt bygging av handicaptoalett og rullestolrampe tilknyttet messebygg på Bredalsholmen.
- Setesdalsbanen har utført kontroll og gjennomført tiltak på bygg på Røyknes.
- Setesdalsbanen får ferdig Beihøldalen stasjon/Hornessund ventebu til sesongen.

Aktiv samhandling

- På Flekkefjord museum planlegges sommerutstilling i samarbeid med Flekkefjord og Opplands Turistforening. Utstillingen skal ha åpning før 2.6. og vil være på plass ut sommeren. Vi har med Turitelt (fra Flekkefjord) og Draco-kano (fra Flekkefjord) som en del av utstillingen.
- Tingvatn fornminnepark arrangerer Vinterviking som er en samling av kurs for nettverk av formidlere og frivillige fra hele landet med formål i kompetanseheving.
- Tingvatn fornminnepark har 2 stk kunststudenter i praksis i mars 2024.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har samarbeidet med en interiørdesigner som har fått omtale i to seriøse boligmagasin som Maison og Bo Bedre.
- Mandal museum har tett kontakt med den lokale avdelinga av Blindeforbundet for råd, veiledning og utprøving av hva som fungerer og ikke fungerer i tilbudet vårt.

- Mandal museum samarbeider tett med Marna Motor AS og Mandals Trebåt og Motorforening på Ballastbrygga industrihistoriske senter.
- Mandal museum samarbeida 5. februar med Lindesnes historielag om foredrag om forfatter, foredrags- og kursholder Paula Messel. Konservator ved Mandal museum hadde foredrag, mens historielaget diska opp med smaksprøver, både hjemmelagde og bestilte. Over 80 personer besøkte arrangementet.
- Mandal museum har samarbeida med Risøbank IKS om film om historien til Mandal Paraffin Olie Co. Filminga ble gjort i november, filmen ble ferdig nå i februar.
- På Kanonmuseet er det en fin gjeng med frivillige som har bidratt med ulike arbeidsoppgaver i en årrekke. I februar inviterte Kanonmuseet dem på rekefest.
- Kristiansand museum har deltatt på nettverksmøte innen tradisjonshåndverk og bygningsvern.
- Hestmanden har hatt planleggingsmøter med Arkivet angående «Krigsseilernes dag» i mai.
- Hestmanden har hatt planleggingsmøter med Marinemusikken angående fellesarrangementer i Kristiansand og åpent skip i juni.
- Hestmanden opplever en økning i antall frivillige på dugnad.
- Setesdalsbanen har kommunikasjon hver 14. dag med venneforeningen via interne ukereporter fra VAM, i tillegg til møter i Driftsbestyrelsen.
- Samarbeid mellom Vest-Agder-museet og Aust-Agder museum og arkiv: Prosjektmidler som museer, samlinger og andre aktører innen det kulturhistoriske feltet i Agder som ikke mottar fylkeskommunalt driftstilskudd kan søke, hadde søknadsfrist 15. februar. Godt med søknader før fristen gikk ut, stor økning på søknad om å få benytte rådgivningstjenester fra de to museene.
- Materialet fra Inger og Knut Mæsel skal deponeres hos Vest-Agder-museet (197 permer). Kommunen er eier, men VAM skal forvalte disse, og gi mulighet til eksterne å få tilgang til foto fra denne samlingen. Materialet er pr i dag ikke digitalisert.
- Vest-Agder-museet, Aust-Agder museum og arkiv, Lindesnes fyrmuseum og Agder naturmuseum og botanisk hage (UIA) har meldt inn felles utstillingstand til Sørlandsk lærerstevne til høsten.
- Vest-Agder-museet samarbeider med Kristiansand kommune/Introduksjonsavdelingen om å ha ukrainske Yuliia Bahniuk i arbeidspraksis i første kvartal i 2024. Yuliia arbeider bl.a. med en norsk-ukrainsk fotoutstilling.

- Vest-Agder-museet v/fagseksjonen har to «Humanister i praksis» fra UiA tre uker i mars. Studentene vil få bred innsikt i arbeidet på museet.

Forretning

- Håndverksted er nå full finansiert av AMV, Flekkefjord kommune og Flekkefjord Sparebank. 65.000 kr. donert i løpet av de første 5 uker av 2024.
- Mandal museum har utbedra butikklokalet på Vigeland hus. En gammel kjøpmannsdisk er ombygd til disk og nye butikkhyller er installert.
- Kristiansand kanonmuseum hadde besøk av ordfører Mathias Bernander for å presentere behovet for fase to i istandsetting av Kanon 2 og tilhørende bunker. Det var Stiftelsen Kristiansand kanonmuseum som tok initiativ til møtet.
- Hestmanden fortsetter å utvikle museumsbutikken, og har tatt inn flere varer for salg. Blant annet har vi trykket opp generalarrangement fra 1911 som plakat.
- Setesdalsbanen har økt markedsføringen mot barnehagekjøring som har gitt resultater i økt oppslutning.
- Setesdalsbanen er i prosess for å lage en 3-årig avtale med vårt største cruise agent som vil gi oss større forutsigbarhet.
- Prosjekt "Økt fokus på museumsbutikker":
Vest-Agder-museet ønsker økt kvalitet og profesjonalitet rundt sine museumsbutikker. Dette gjelder både form og innhold. En prosjektgruppe der flere av avdelingene er representert er satt ned for å jobbe mot dette.
Mål:
  - Økt kvalitet/profesjonalitet på butikkens utforming og produktplassering
  - Økt omdømme hos besøkende som følge av kvaliteten på innholdet i butikkene.
  - Produkter i butikkene som i større grad er knyttet til museets virksomhet.
  - Økt salg og høyere inntjening.
  - Bedre oversikt over reell inntjening (overskudd på salg)
 Arbeidet skal knytte seg til fire delprosjekter:
  1. Kursing for sesongansatte.
  2. Få bistand fra en butikkdesigner.
  3. Utvikle fellesprodukter.
  4. Pilot på Kanonmuseet med utvikling og produksjon av produkter som er særegne for avdelingen.
 I utviklingen av butikkene skal det være bevissthet rundt bærekraft, både

miljømessig, økonomisk og sosialt.

Organisasjonsutvikling

- Ved flere av avdelingene pågår intervjuer av kandidater til sommerjobb og mange gode museumsverter/sesongansatte er allerede ansatte.
- Vaktmester ansatt i fast 20 % stilling ved Flekkefjord museum.
- Tingvatn fornminnepark er klar for å utlyse prosjektstilling for prosjektet «Fremtid for fortid, folkevandringstid i Lister region»
- Tingvatn fornminnepark har fått ja av samtlige formidlere fra sesong 2023 for sommersesong 2023. Med dette sikrer vi at alle formidlere er masterutdannede historikere.
- Sjølingstad Uldvarefabrik har ansatt en ny teknisk drifts- og produksjonsmedarbeider. Han begynner i april.
- Hestmanden har ansatt en ny person på deltid/timebasis for å utføre forefallende vedlikeholdsarbeid om bord.
- Formidlingsleder har deltatt på Nasjonal fagkonferanse for kulturforskning på Norsk Folkemuseum i Oslo med temaet «Fest og høgtid» og museets designer har vært på ISE-messa i Barcelona, Europas største messe for AV-teknologi.
- Det er utarbeidet og iverksatt rutiner for ivaretagelse av klima- og miljøkrav ifm. anskaffelser av varer og tjenester. Disse tas inn i revidert utgave av museets økonomireglement som legges fram i neste styremøte.

Forslag til vedtak

Styret tar saken til orientering.

Vest-Agder-museet IKS